

Konsernihallinto
Kari Räisänen
Kimmo Väisänen

VAMMAISNEUVOSTON LAUSUNTO OULUN MAANKÄYTÖN TOTEUTTAMISOHJELMASTA 2024–2028

Oulun vammaisneuvosto kiittää mahdollisuudesta lausua maankäytön toteuttamisohjelmasta. Maankäytön suunnittelu luo pohjan kaupungin infrastruktuurille ja vaikuttaa esimerkiksi asumiseen, rakentamiseen, palveluihin ja liikkumiseen kaupungissa. Tässä lausunnossa vammaisneuvosto ottaa kantaa näihin arkielämän osa-alueisiin vammaisten ja pitkäaikaissairaiden näkökulmasta.

Maankäytön toteuttamisohjelmaan tulee kirjata, että kaupungin esteettömyysasiantuntija on mukana maankäytön ja ympäristön rakentamisen suunnittelussa.

Asuminen ja rakentaminen

Väestön ikääntyessä asuntojen ja asuinalueiden esteettömyys ja turvallisuus ovat keskeisiä tavoitteita. Nämä seikat ovat ensiarvoisen tärkeitä myös vammaisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden asumisen kannalta. Ohjelmassa (s. 31-34) määritellään tarkoin ikääntyneiden asumiskriteerit ja tavoitteet.

Maankäytön toteuttamisohjelmassa tulee linjata myös, että erityisryhmien (esim. kehitysvammaiset ihmiset) asumisessa otetaan huomioon erilaiset valtakunnallisesti ohjeistetut asumisen vaihtoehdot.

Ohjelma sisältää merkittävän määrän täydennys- ja saneerausrakentamista. On tärkeää huolehtia, että myös näiden yhteydessä säilytetään ja parannetaan asuinalueiden esteettömyyttä ja turvallisuutta. Tämä vaatii erityistä huomiota rakennustöiden aikaisissa erityisjärjestelyissä.

Erityisryhmien asumisratkaisuihin vaikuttavat myös tulossa oleva sosiaaliturvan kokonaisuudistus, uusi vammaispalvelulaki ja hyvinvointialueen asiakasmaksulinjaukset. Nämä määrittävät pitkälti sen, miten erilaiset asumismuodot, kuten yhteisöllinen asuminen, ovat taloudellisesti erityisryhmien kannalta toimivia ja todellisesti saatavilla olevia.

Pohteen ja kaupungin kiinteä yhteistyö (s. 20) on välttämätöntä erityisryhmien asumisen ratkaisuisissa. Näihin hankkeisiin olisi jo suunnitteluvaiheessa osallistettava myös järjestöjä ja kokemusasiantuntijuutta.

Ohjelmassa (s. 29) mainitaan myös "Tavoitteena on luoda yhteinen toimintamalli vuosina 2023–2025". Tähän toimintamalliin tulee kirjata myös asiantuntijoiden (vaikuttamistoimielimet/ järjestöt/ kokemusasiantuntijat) osallistaminen.

Koska kotona asumista pyritään suosimaan laitosmaisten asumisyksiköiden sijaan, erilaiset kotiin toimitettavat palvelut lisääntyvät. Asuinalueiden pysäköintijärjestelyt tulee toteuttaa niin, etteivät ne hidasta kotiavun toimittamista asiakkaalle.

Palvelut

Niin ikääntyvän väestön kuin toimintarajoitteisten henkilöiden kannalta on tärkeää, että keskeiset palvelut, kuten terveysasemat ja kaupat sijoitetaan kohtuullisille etäisyyksille asuinalueista, ei pelkästään kaupungin laiduille.

Palvelupisteiden esteettömyys tulee huomioida uudisrakennuksissa ja saneerauksissa. Vammaisneuvosto esittää, että tieto esteettömien palvelupisteiden sijainnista olisi helposti löydettävissä monikanavaisesti esim. sekä karttana että tekstimuotoisena.

Liikkuminen

Liikkumisen infrastruktuurin tulee huomioida erilaiset liikkujat. On tärkeää ottaa huomioon hitaammin liikkuvien henkilöiden turvallisuus kaduilla, joilla liikkuu polkupyöräilijöitä, sähköpotkulautoja ja äänettämiä sähköajoneuvoja. Eräs kävelijöiden turvallisuutta parantava ratkaisu voi olla korotettu suojatiet.

Mikroliikenteen käyttöalueet ja -ajat sekä nopeusrajoitukset tulee suunnitella huolellisesti sekä mikroliikkujien että muiden henkilöiden turvallisuuden parantamiseksi. Sähköskoottereille ja vuokrapolkupyörille tulee järjestää pysäköintialueet heitteile jätettyjen ajoneuvojen aiheuttamien vaarojen vähentämiseksi.

Vaikka autottoman keskustan ajatus on sinänsä kannatettava, tulee muistaa, että osalle liikkumisesteisistä henkilöistä auto on välttämätön kulkuneuvo ja apuväline arjessa tarvittavien palvelujen saavuttamiseen. Liikuntaesteisten pysäköintipaikkoja ja saattoliikenneväyliä tulee sijoittaa asiointipaikkojen yhteyteen. Liikuntarajoitteiset hyötyisivät erityisen paljon katetuista pysäköintialueista, kuten Kivisydämeistä. Suojatiet ja liikuntarajoitteisten

pysäköintipaikat tulee merkitä niin, että ne ovat havaittavissa myös lumisena aikana. Katujen talvikunnossapito on liikuntarajoitteisten kannalta vielä tärkeämpää kuin terveille, ilman apuvälineitä liikkuville.

Julkisen liikenteen kalustoa ja pysäkkejä tulee kehittää nykyistä esteettömämmiksi.

Anni Mannelin

Heli Metsävirta

Puheenjohtaja, vammaisneuvosto

Asiantuntijasihteeri, vammaisneuvosto